

מסורת הש"ס

ט. ר"ל מ"ו. ט. יומא מ"ו. א. לקמן מ"ו. ט. ו' (נדרים סו.) א. ו' (מ"ו).

תורה אור השלם

1. וכי יבא שור את איש או את אשה ונתח קקול יסקל השור ולא יאכל את קשרו ובעל השור נקי. סמות כא כח וכו' יבא אנשים ונגפו אשה ורה וקצאו וקיהו ולא יהיה אסון עגוש יעגש באשר ישית עליו בעל האשה ונתח בקקולו. סמות כא כב

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה גבי וכו' לא נפיק משלם אלא משלמים. כ"כ ס"א ועל כהנא נבדק' לא מההוא ה"ל ע"כ לחודים וכו' ע"כ וטעם דנפיק נפק תלמידי:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ב"ח וכו' ב"ח יע"ל. דף ל"ח ע"א תוס' ד"ה ד"ח:

מוסף רש"י

יציבא. אלוהי וטובין ס.

שור שנגח ד' וה'

מטבח רבכני. ברישא שקיל להו וכו' הכה נמי א"ע דרבייה גדולה אמר ליה ברישא כי הדר משכח רבייה וזוטרייה אמרה ויהליה: מטבח וזטרי. ברישא שקיל להו סכר דלמא לא משכח אחרני וכו' הדר משכח רבכני וליה מנה כולי האי

פרק רביעי בבא קמא

מב.

עין משפט
נר מצוה

גא א ב ת"י פ"ח ס"ב
טק' ממון הלכה ב'
ג ד ה ת"י פ"ד
מחלוקת מובל ומובק
הלכה ה' ס"ג ע"ג פ'
טו"פ ח"מ פ"ר ס"ג ע"ג
ב וספ"ק ד':

משכח רבכני שקיל וזטרי שקיל רב מביומי משמיה דרבא אמר המית אמר ליה ברישא משל לצייד ששולח דנים מן הים משכח וזטרי שקיל משכח רבכני שדי וזטרי ושקיל רבכני תניא אידך יבעל השור נקי רבי יוסי הגלילי אומר נקי "מדרמי ולדות אמר לו ר"ע הרי הוא אומר כ"י יבאו אנשים" (ונגפו אשה) אנשים יולא שוורים שפיר קאמר ר"ע אמר רב עולא בריה דרב אידי איצטרך ס"ד אמינא אנשים ולא שוורים הדומין לאנשים מה אנשים מועדין אף שוורים מועדין הא תם מיחייב כתב רחמנא בעל השור נקי דפטור אמר רבא יציבא בארעא וגוירא בשמי שמיא אלא אמר רבא איצטרך ס"ד אמינא אנשים ולא שוורים הדומין לאנשים מה אנשים מועדין אף שוורים מועדין וק"ל לחמין דפטורי הדר כתב רחמנא בעל השור נקי תם פטור ומועד חייב א"ל אביי אלא מעתה גבי בושת נמי נימא הכי אנשים ולא שוורים הדומין לאנשים מה אנשים מועדין אף שוורים מועדין וק"ל וחומר לחמין דפטורי הדר כתב רחמנא בעל השור נקי תם פטור ומועד חייב וכו"ל הג"ל אי הכי ליתני בעל השור נקי רבי יוסי הגלילי אומר פטור מדרמי ולדות ומכושא אלא אביי ורבא דאמרי תרווייהו יאנשים אין אסון באשה יענשו דיש אסון באשה לא יענשו ולא שוורים דאע"ג דיש אסון יענשו הדר כתב רחמנא בעל השור נקי דפטור מתקיה לה רב אדא בר אהבה אמו באסון תליא מילתא בכחוונה תליא מילתא אלא יאמר רב אדא בר אהבה אנשים יכי נתכונו זה לזה אע"ג שיש אסון באשה יענשו כי נתכונו לאשה עצמה לא יענשו ולא שוורים דאפילו נתכונו לאשה עצמה יענשו כתב רחמנא בעל השור נקי דפטורי וכן כי אתא רב הגי מדרומא אתא ואייתי מתניתא בידיה כוותיה דרב אדא בר אהבה תניא אידך בעל השור נקי ר"ע אומר נקי מדרמי עבר ונימא

הא תם מיחייב. לא נעו למימר תם שמחויב ממה שהמועד פטור לאטו משום דלייעד יהיה פטור יותר אלף ה"ק דמועד יהיה פטור שלא לחייבו בהעדאה יותר ממה והא דקאמר יציבא בארעא משום לא תמות הקל שאין משלם אלף מגופו חייב לא מועדת לא כ"ש: כתב רחמנא בעל השור נקי דפטור. ואצטרך למיכתב אנשים דאי לא כתב אלף בעל השור נקי הוה מוקמינן נקי מחלי כופר והוה מחייבין בין מס בין מועד דמדי ולדות אלף השתא דכתיב אנשים למעטוי מועד אית לן לאוקמי פטור דנקי אמת ללא להוי יציבא בארעא וכו': כתב רחמנא בעל השור נקי תם פטור ומועד חייב. ונקי מדרמי ולדות דקמינן לאו לפוטרו מדרמי ולדות אצטרך אלף כלומר דוקא תם פטור מדרמי ולדות וחי לא כתב אנשים כלל הוי פטרינן נמי ממועד ללא מחייב הכחוב ממועד אלף במקום שחייב בתם כדפירשמי לעיל (ג.) ולהכי כתב אנשים ליתני נקי לגלויי עליה ללא משתמי אנשים ולא שוורים אלף בתם והא דתניא בהחובל (לקמן דף טו.) שור אין משלם אלף נוק ופטור מדרמי ולדות משמע דלייירי ממועד דמשמע נ"ש ועוד דומיא דאדם ואפילו הכי פטור מדרמי ולדות הוה כ"ע אחיא:

גבי בושת נמי נימא הכי אנשים כו'. דגני בושת כתיב כי יבא אנשים יחדו איש ואחיו דמאש בעמימו לא נפקא אלף עבר לחודיה וריפוי ושבת נפקא מהוה דאמרינן בהמניח (ע"ל דף ג.) ואפילו לר"ע דמאש בעמימו נפקי כולה מודה הוא דבושת לא נפיק מיניה אלף עבר וריפוי ושבת שרגילין להיות ע"י חבלה דומיא דמניח מוס אלף בושת דרגיל להיות רוב פעמים בלא חבלה לא נפיק מאיש אלף מאנשים (ב) וא"ת וריפוי ושבת בין לר"ע ובין לרבנן לילך מאנשים דכתיב גבי ריפוי ושבת וכו' יריבון אנשים ו"ל דקיס ליה לגמרא דהווא אנשים אחא לדרשה אחרינא ומחלי טעמא נמי א"ש ללא פריך גבי ריפוי ושבת נמי נימא הכי אלף הווא דבושת קיס לן דלמעטוי שוורים אחא והא ללא פריך דליירי כה: בכחוונה תליא מילתא. פ"ה דס"ל כ"ש דאמר באלו הן הגשרפין (סנהדרין דף ע"ג.) וכו' ויהי תמה רב אדא בר אהבה על אביי ורבא אס כנורין כרבנן ועוד דלריכא למימר דרב אדא וברייתא דרב מגי דרומאה פליגי לתנא דבי חוקיה וה"ל למפך הכא כדפריך רבא עליה דרב דימי פריך אלו נערות (מנחות דף לה.) וכו' ומי איכא מאן דלית ליה דתנא דבי חוקיה וגרואה לר"י דרבא ואביי לא היו פוטרינן שוורים מדרמי ולדות מנקי אלף דוקא היכא דלא נתכונו לאשה דומיא דאנשים דמשמעו כהו קרא אלף נתכוון לאשה עצמה חייב מדרבא קאמר אנשים אין אסון יענש הא יש אסון לא יענש בין נתכונו זה לזה בין לא נתכונו זה לזה אלף לאשה עצמה ולא שוורים דאע"ג דיש אסון יענשו כתב רחמנא בעל השור נקי דפטור והוה משמע שפיר דפטור ככל ענין אלף דחייב בנתכונו לאשה עצמה חייב מדרבא קאמר אנשים טפי כשמתכוונים לאשה היינו משום דשייך כהו קס ליה דדרבה מיניה אלף בשור לא שייך ופריך רב אדא בר אהבה והא ע"כ בכחוונה תליא מלתא לרבי דרביש בהגשרפין (סנהדרין דף ע"ג.) ונתתה נפש תחת נפש ממון ולית ליה לא חלקת בין מתכוין לשאין מתכוין לענין דמי הנהרג וסובר רב אדא דהוא הדין לענין דמי ולדות דכיון דגלי קרא שיש חלקת בין מתכוין לענין דמי הנהרג לא נלמוד עוד שום פטור ממון כשאין מתכוין מכה הקישא ואע"ג דלית ליה הקישא לענין שאר דברים וא"כ לדידיה אנשים אפילו יש אסון בנאש יענשו ולדידיה יש לנו לפטור בשוורים אפילו נתכונו לאשה שחי אפשר לרבי לדרוש אלף כמו שדורש אחרי כן ומדריכי נשמע לכולהו תנאי שלא מלינו מחלוקת זה ביניהם ואביי ורבא סבירי להו דדוקא למאי דגלי קרא כגון דלמי הנהרג לרבי גלי אלף כשאין ממון לא גלי וכן מוכח בהפדה (לקמן דף מט.) דלמי ורבא סבירי להו שהוא חייב בשוורים כשמתכוין לאשה עצמה דתנן שור שהיה מתכוין לחצירו והכה אשה ואלא ילדיה פטור מדרמי ולדות ודייקין בגמרא טעמא דמתכוין לחצירו אלף נתכוין לאשה משלם תהוי מיוכתא דרב אדא בר אהבה משמע דלרבא ואביי תנא דמחייב ומתניין דהחובל (לקמן דף טו.) דפטור שור מדרמי ולדות דוקא כשלא נתכוין לאשה דומיא דאנשים דקרא:

וימא